

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 6/2018-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bukovinským, advokátska kancelária Bukovinský & Chlipala, s. r. o., Svätoplukova 30, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 10 Cb 3/2014 z 12. februára 2016, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Cob 29/2016 z 26. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. marca 2017 doručená sťažnosť a 23. marca 2017 doplnenie sťažnosti sťažovateľky spoločnosti [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 Cb 3/2014 z 12. februára 2016, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Cob 29/2016 z 26. októbra 2016.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou podanou sťažovateľkou okresnému súdu sa v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 3/2014 proti žalovanému v 1. rade obchodnej spoločnosti ██████████ (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a žalovanému v 2. rade obchodnej spoločnosti ██████████ (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) domáhala náhrady škody v sume 267 997 € s príslušenstvom, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nedodania jej tovaru (ďalej len „tovar“). Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že prepravu jej patriaceho tovaru (CU anód) nákladnými vozidlami objednávala obchodná spoločnosť ██████████, ktorá spracovala medený šrot patriaci sťažovateľke na CU anódy, ktoré mali byť prepravené späť na adresu sťažovateľky do Rakúska. Obchodná spoločnosť ██████████ teda objednala predmetnú prepravu u žalovaného v 2. rade (██████████), „... čo následne v súlade so zavedenou praxou potvrdila dňa 12.4.2013 písomným zasielateľským príkazom č. 40/2013 na vykonanie prepravy...“ a následne žalovaný v 2. rade na základe zasielateľskej zmluvy z 18. februára 2013 poveril obstaraním prepravy žalovaného v 1. rade (██████████), ktorý obstaraním prepravy poveril ako medzizasielateľa ďalšiu osobu a to obchodnú spoločnosť ██████████ (ďalej len „medzizasielateľ“), ktorá ako medzizasielateľ obstarala na prepravu obchodnú spoločnosť ██████████, ktorá napokon prepravu uskutočnila, avšak počas tejto prepravy došlo k strate prepravovaného tovaru, ktorý na adresu sťažovateľky v Rakúsku nebol doručený, v dôsledku čoho jej vznikla v konaní žalobou uplatňovaná škoda.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 Cb 3/2014 z 12. februára 2016 žalobu sťažovateľky zamietol, pretože považoval za „... preukázané, že medzi žalobcom

a žalovaným v 1. rade a v 2. rade žiaden právny vzťah nevznikol. Nedošlo k uzavretiu zmluvy o preprave vecí, ani zasielateľskej zmluvy“. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Cob 29/2016 z 26. októbra 2016 označený rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

4. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka namieta arbitrárnosť rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudku krajského súdu, argumentujúc pritom tým, že súdy sa podľa jej názoru nevysporiadali s pre rozhodnutie kľúčovou otázkou, a to či žalovaný v 1. rade ([REDAKOVANÉ]) mal postavenie „prepravcu“ alebo mal postavenie „zasielateľa“, „Pretože pokiaľ bol žalovaný v 1. rade v postavení prepravcu je možné na posudzované právne vzťahy aplikovať Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) publikovaný ako Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 11/1975 Zb. o Dohovore o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR)...

Pokiaľ bol žalovaný v 1. rade v postavení zasielateľa, tak je potrebné na právne vzťahy aplikovať právnu úpravu zasielateľskej zmluvy podľa ustanovení (§§ 601 - 609 Obchodného zákonníka)...

Ak totiž žalovaný v 1. rade vystupoval ako prepravca, tak v zmysle Dohovoru o CMR zodpovedá aj príjemcovi zásielky a vlastníkovi strateného tovaru (t. j. žalobcovi). Ak však žalovaný v 1. rade vystupoval ako zasielateľ, tak v takom prípade súd žalobcu zamietne z dôvodu, že žalobca nebol účastníkom takejto zasielateľskej zmluvy.“

5. Sťažovateľka tiež namieta, že označené vo veci konajúce súdy sa nezaoberali otázkou vplyvu postupu žalovaného v 1. rade, ktorý pri výbere subjektu reálne zabezpečujúceho prepravu tovaru nepostupoval pri jeho výbere s náležitou odbornou starostlivosťou, pričom v tejto súvislosti sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«... je potrebné sa vysporiadať so zodpovednosťou žalovaného v 1. rade za porušenie povinnosti vybrať vhodného a zodpovedného prepravcu. Hoci žalovaný v 1. rade poveril obstaraním prepravy ďalšiu osobu (tzv. medzizasielateľa) spol. [REDAKOVANÉ] tak v zmysle ust. § 605 ods. 2 Obchodného zákonníka: „Ak zasielateľ použije na obstaranie prepravy ďalšieho zasielateľa (medzizasielateľa), zodpovedá pritom, akoby prepravu obstaral sám.“

Teda žalovaný v 1. rade aj pokiaľ je v postavení zasielateľa, tak zodpovedá príkazcovi - [REDACTED] (a ako uvádzame nižšie aj sťažovateľovi) za to, že medzizasielateľ ([REDACTED]) na prepravu obstaral prepravcu ([REDACTED]) za ktorého konali neoprávnené osoby (t. j. osoba vystupujúca pod menom pán [REDACTED]) a vodiči, ktorí neboli v žiadnom pracovnoprávnom ani v inom zmluvnom vzťahu so spoločnosťou [REDACTED]...

Všetkých vyššie sumarizovaných pochybení sa žalovaný v 1. rade (ak má byť skutočne v postavení zasielateľa) a spoločnosť [REDACTED] (ako medzizasielateľ) dopustili, pričom za toto porušenie povinnosti obstarat' prepravu s náležitou odbornou starostlivosťou zodpovedajú v zmysle zasielateľskej zmluvy primárne príkazcovi, t. j. [REDACTED] (avšak sekundárne zodpovedajú sťažovateľovi - t. j. žalobcovi v označených súdnych konaniach).»

6. Sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla:

„[REDACTED] totiž žiadna škoda nevznikla, pretože daná spoločnosť nie je vlastníkom prepravovaného tovaru. Vlastníkom tovaru je sťažovateľ (žalobca), ktorému bola preukázateľne spôsobná skutočná škoda vo výške 306.821,- Eur (hodnota strateného tovaru). Otázkou vzniku škody a jej výšku v priebehu súdneho konania pred všeobecnými súdmi žiadna strana sporu nespochybnila ani nepopierala.

V uvedenej situácii je na mieste aplikácia záveru potvrdeného súdnou praxou, že porušenie zmluvnej povinnosti je protiprávnym úkonom aj vo vzťahu k poškodenému, ktorý nie je účastníkom zmluvy (v zmysle Uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 319/2008 zo dňa 28. 04. 2010)...

S uvedenou argumentáciou sa súd prvej inštancie ani odvolací súd žiadnym spôsobom nevysporiadali, resp. sa vysporiadali tak, že uviedli, že vo vzťahu k tejto otázke žalobca nie je aktívne legitimovaný, lebo nie je účastníkom zasielateľskej zmluvy. Prečo však bolo potrebné sa odkloniť od vyššie uvedenej súdnej praxe (t.j. záveru, že porušenie zmluvnej povinnosti je protiprávnym úkonom aj vo vzťahu k poškodenému, ktorý nie je účastníkom zmluvy) už ani jeden zo všeobecných súdov v odôvodnení svojich rozhodnutí neuvádza.

... skutočne v prejednávanej veci nebola spôsobená škoda zmluvnej strane (príkazcovi - [REDAKČNÝ KODÉUM]), ale tretej osobe stojacej mimo zmluvného vzťahu založeného zasielateľskou zmluvou, t. j. sťažovateľovi ktorý vystupoval ako vlastník prepravovaného tovaru a zároveň ako osoba vykonávajúca úhradu odmeny pre žalovaných v 1. a 2. rade...

Podľa nášho názoru sťažovateľ ako vlastník tovaru nemôže niesť zodpovednosť za to, že žalovaný v 1. rade účelovo vystupuje vo vykonávaných prepravách raz ako zasielateľ a inokedy ako prepravca tovaru. Ako je z vyššie uvedeného zrejmé, všeobecné súdy poskytli súdnu ochranu žalovanému v 1. rade práve z dôvodu, že údajne im zákonná právna úprava na ktorú žalovaný v 1. rade odkázal neumožňovala ho uznať zodpovedným za spôsobenú škodu. Sťažovateľovi sa tento postup javí ako odmietnutie spravodlivosti, pretože preukázateľne k spôsobeniu škody došlo, toto žiadna zo sporových strán nepoprela a žalovaný v 1. rade sa svojej zodpovednosti zbavil len účelovým tvrdením, že pri danej preprave vystupoval ako zasielateľ. Navyše relevantné skutkové a právne otázky všeobecné súdy hodnotili veľmi formálne a nedostatočne odôvodnili svoje závery...“

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa [REDAKČNÝ KODÉUM]

[REDAKČNÝ KODÉUM] bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 4 Cob/29/2016 zo dňa 26. 10. 2016 a konaním, ktoré mu predchádzalo a rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 10 Cb/3/2014 zo dňa 12. 02. 2016 a konaním, ktoré mu predchádzalo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 4 Cob/29/2016 zo dňa 26. 10. 2016 sa v celom rozsahu zrušuje. Rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves pod sp. zn. 10Cb/3/2014 zo dňa 12. 02. 2016 sa v celom rozsahu zrušuje. Vec sa vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Košiciach.

Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť trovy konania v sume 374,81 EUR do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Sťažnosť sťažovateľky je v jadre založená na argumentácii o arbitrárnosti rozhodnutia okresného súdu, ako aj rozhodnutia krajského súdu, a to z dôvodu, že sa mali nedostatočne vysporiadať s (pre rozhodnutie rozhodujúcou) otázkou právneho statusu žalovaných, a to či mali postavenie „prepravcu“ alebo postavenie „zasielateľa“, posúdenie ktorej má význam pre vyvodenie ich zodpovednosti za škodu vzniknutú sťažovateľke v dôsledku straty prepravovaného jej patriaceho tovaru.

11. K namietanému rozsudku okresného súdu

11.1 Pokiaľ ide o sťažovateľkou napádaný rozsudok okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity [„ak... nerozhoduje iný súd“], ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

11.2 Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označených základných práv oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

11.3 Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta a k porušeniu ktorých malo dôjsť v dôsledku nedostatočného zistenia skutkového stavu okresným súdom a nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

11.4 Podľa ústavného súdu sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 Cb 3/2014 z 12. februára 2016, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré, tak ako to vyplýva aj zo sťažnosti, napokon aj využila. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľka proti rozhodnutiu okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

11.5 Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou

inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (proti okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

12. K namietanému rozsudku krajského súdu

12.1 V súvislosti so sťažovateľkou napádaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

12.2 Krajský súd svoje rozhodnutie v podstatnej časti odôvodnil takto:

„Odvolací súd sa stotožňuje aj so záverom súdu prvej inštalácie v posúdení postavenia žalovaného v 1. rade ako zasielateľa. Správne vychádzal zo zasielateľskej zmluvy žalovaných zo dňa 18. 2. 2013 uzatvorenej jej účastníkmi podľa § 601 a nasl. Obchodného zákonníka.

Obsahom záväzku zasielateľa je obstaranie prepravy príkazcu v mene zasielateľa na účet príkazcu. Zasielateľ obvykle sám prepravu nevykonáva, jeho povinnosťou je len dojednať spôsob a podmienky prepravy s využitím vlastných znalostí a na základe pokynov

príkazcu. Ak zasielateľ použije na obstaranie prepravy ďalšieho zasielateľa (medziasielateľa), zodpovedá pritom, akoby prepravu obstaral sám (§ 605 ods. 2 Obchodného zákonníka). V posudzovanej veci [REDAKOVANÉ] ako príkazca objednali zabezpečenie prepravy u žalovaného v 2. rade, ktorý poveril zabezpečením prepravy žalovaného v 1. rade. Žalovaný v 1. rade, keďže je aj vlastníkom nákladných motorových vozidiel, mohol vykonať prepravu s vlastnými vozidlami, a v takom prípade by mal postavenie dopravcu. Vzhľadom na to, že v rozhodnom čase nemal voľné vlastné motorové vozidlá, poveril zabezpečením prepravy ďalšieho zasielateľa ([REDAKOVANÉ]), ktorý dopravcu zabezpečil, pri vykonávaní prepravy však došlo k strate zásielky prepravovanej dvoma kamiónmi. Z predložených listinných dôkazov ani z prejavu žalovaného v 1. rade pritom nevyplýva, že práve tieto prepravy prevzal ako dopravca a na ich vykonanie (keďže nemal voľné vlastné vozidlá), zabezpečil iného dopravcu, keďže sa zaviazal vo vzťahu k žalovanému v 2. rade zariadiť, zabezpečiť prepravu, nie ju vykonať.

Nemožno súhlasiť s tvrdením žalobcu, že žalovaný vystupoval v označených dvoch sporných prepravách ako dopravca, aj keď sám dopravu nevykonával. Pokiaľ žalobca odkazuje na priamu komunikáciu medzi pracovníkmi spoločnosti [REDAKOVANÉ], a žalovaným v 1. rade, je potrebné prihliadnúť na predchádzajúcu dlhoročnú spoluprácu medzi nimi pred rokom 2013, kedy na základe zmluvy žalovaný v 1. rade zabezpečoval prepravy pre spoločnosť [REDAKOVANÉ], alebo ich aj priamo ako dopravca vykonával. Na tom, že v sporných prepravách vystupoval ako zasielateľ, však priama komunikácia medzi zamestnancami spoločnosti [REDAKOVANÉ], a žalovaného v 1. rade nič nemení, pretože [REDAKOVANÉ], zabezpečovali prepravy výhradne cez žalovaného v 2. rade, ktorý bol síce formálnym medzičlánkom, ale jeho postavenie (ako výhradného zasielateľa) rešpektovali tak [REDAKOVANÉ], ktoré mu ako príkazca zadávali objednávky na zabezpečenie prepráv, ako aj žalobca, keďže uhrádzal žalovaným v 2. rade vystavené faktúry a tiež žalovaný v 1. rade, ktorý sa vzhľadom na vôľu [REDAKOVANÉ] mohol dostať k ich prepravám (a to či už ako zasielateľ alebo ako dopravca) len prostredníctvom žalovaného v 2. rade.

Podanou žalobou uplatňoval žalobca proti žalovaným nárok na náhradu škody podľa ustanovení Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR). Predpokladom aplikácie ustanovení Dohovoru CMR je, že miesto

odoslania a miesto dodania tovaru ležia na území rozličných štátov. V predmetnej veci je nesporné, že tovar bol dopravovaný po ceste cestným motorovým vozidlom zo Slovenska na územie Rakúska, takže spĺňa podmienky použitia ustanovení Dohovoru CMR.

Dohovor CMR upravuje práva a povinnosti z prepravnej zmluvy v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave, a preto v príslušných článkoch hovorí o odosielateľovi, dopravcovi a príjemcovi zásielky. Vlastník, v tomto prípade žalobca, je vo vzťahu k zásielke v právnom postavení, ktoré nesúvisí s prepravnou zmluvou. Pokiaľ žalobca v odvolaní tvrdil, že bol príkazcom zásielky, pretože sa plnilo pre neho, on odsúhlasoval cenové relácie pre dodávateľov prepravných služieb a platil prepravné, tieto skutočnosti sú vo vzťahu k prepravnej zmluve bez právneho významu, lebo upravujú len vnútorný vzťah žalobcu a spoločnosti [REDAKOVANÉ] vo vzťahu k prepravnej zmluve však vystupovali ako objednávateľ prepravy [REDAKOVANÉ], čo vyplýva aj z nákladného listu CMR.

Podľa článku 17 Dohovoru CMR dopravca zodpovedá za stratu alebo poškodenie prepravovaného tovaru a tiež za prekročenie dodacích lehôt. Zodpovedá tomu, s kým uzavrel prepravnú zmluvu, podľa článku 13 ods. 1 Dohovoru CMR ak sa zistí strata zásielky alebo ak zásielka nedôjde v lehote uvedenej v článku 19, je príjemca oprávnený vo vlastnom mene uplatňovať proti dopravcovi nároky z prepravnej zmluvy. V posudzovanej veci bol príjemcom zásielky žalobca, nároky podľa uvedeného článku však mohol uplatniť len proti dopravcovi, ktorými žalovaní neboli, preto súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobca nemohol proti žalovaným ako zasielateľom uplatniť nároky podľa Dohovoru CMR.

Keďže žalobca nebol účastníkom prepravnej zmluvy podľa Dohovoru CMR, súd prvej inštancie posudzoval jeho právo uplatniť nárok na náhradu škody proti žalovaným zo zasielateľskej zmluvy podľa Obchodného zákonníka.

Podľa § 603 ods. 1 a 2 Obchodného pri plnení záväzku je zasielateľ povinný s vynaložením odbornej starostlivosti dojednať spôsob a podmienky prepravy zodpovedajúce čo najlepšie záujmom príkazcu, ktoré vyplývajú zo zmluvy a jeho príkazov alebo sú zasielateľovi inak známe. Zasielateľ zodpovedá za škodu na prevzatej zásielke vzniknutú pri obstarávaní prepravy, ibaže ju nemohol odvrátiť pri vynaložení odbornej starostlivosti.

Nárok podľa citovaného ustanovenia je nárokom zo záväzkového vzťahu, ktorého účastníkom žalobca nebol, keďže je nepochybné z predložených listinných dôkazov,

že príkazcom, ktorý u žalovaného v 2. rade objednával zabezpečenie prepráv, bola spoločnosť [REDAKOVANÉ], dôvodne preto súd prvej inštancie nevyhovel z tohto dôvodu žalobe, lebo žalobca na uplatnenie nárokov zo zasielateľskej zmluvy nie je aktívne legitimovaný, a to bez ohľadu na to, že je vlastníkom zásielky a podľa dohody so spoločnosťou [REDAKOVANÉ] odsúhlasil cenové relácie jednotlivých dodávateľov prepravných služieb a vykonával úhrady prepravného.

Pokiaľ žalobca tvrdil, že žalovaný v 1. rade zodpovedá aj titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa § 415 a § 420 Občianskeho zákonníka, lebo to bol práve žalovaný v 1. rade, ktorý oznámil spoločnosti [REDAKOVANÉ] evidenčné čísla vozidiel a iba na základe jeho stanoviska, že vozidlá boli riadne prevedené, [REDAKOVANÉ] vozidlá naložili, odvolací súd zastáva názor, že ide o dôvody, ktoré sú relevantné pri zasielateľskej zmluve medzi príkazcom a zasielateľom. Z judikatúry súdov vyplýva, že ustanovenia o všeobecnej zodpovednosti za škodu možno použiť len v prípade, ak netreba aplikovať ustanovenia iného zákona o zodpovednosti za škodu, v tomto prípade žalobcu voči spoločnosti [REDAKOVANÉ] ako spracovateľovi ním dodaného tovaru a jeho dodávateľovi.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil, pretože je vo výroku vecne správny.“

12.3 Z citovaného je zrejmé, že krajský súd rovnako ako pred ním aj okresný súd sa náležite zaoberal otázkou rozdielneho charakteru zodpovednostného vzťahu, a to z hľadiska jeho subjektov, ako aj z hľadiska jeho obsahu v závislosti od toho, či subjekt zabezpečujúci prepravu tovaru má postavenie „zasielateľa“, t. j. či sa pre príkazcu vo vlastnom mene a na účet príkazcu, ktorému tak zodpovedá aj za prípadnú škodu a ktorý nemusí byť vlastníkom prepravovanej veci, zaviazal „obstarať“ prepravu tovaru (veci), alebo či má postavenie subjektu priamo, resp. bezprostredne vykonávajúceho prepravu tovaru, t. j. má postavenie „dopravcu“, a teda za prípadnú škodu vzniknutú na prepravovanej veci nezodpovedá objednávateľovi prepravy, ale príjemcovi prepravovanej veci.

12.4 Vzhľadom na uvedené krajský súd ustálil, že v danom prípade obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], ktorá pre sťažovateľku spracúvala tovar v pozícii príkazcu,

objedнала zabezpečenie jeho prepravy na adresu sťažovateľky u žalovaného v 2. rade (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) ako u zasielateľa, ktorý pre účely zabezpečenia tejto prepravy oslovil žalovaného v 1. rade (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]), ktorý ako medzizasielateľ z dôvodu nedostatku vlastných motorových vozidiel sám nevykonával prepravu tovaru, a teda nemal pozíciu prepravcu, ale na jeho prepravu oslovil ďalšiu obchodnú spoločnosť. Okrem toho krajský súd zdôraznil, že uvedené pozície žalovaných verifikuje aj skutočnosť, že mali uzavretú písomnú zasielateľskú zmluvu z 18. februára 2013 podľa § 601 a nasl. Obchodného zákonníka, a teda si boli vedomí svojho právneho statusu s jeho následkami. Vzhľadom na uvedené krajský súd dospel k presvedčeniu, že v danom prípade v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, podľa ktorého zasielateľ (žalovaný v 2. rade) koná, a teda aj zodpovedá na účet príkazcu (a nie príjemcovi prepravovaného tovaru, ako by to bolo v prípade zmluvy o preprave), ktorým bola v danom prípade obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], bolo vecne správnym rozhodnutím, žalobu sťažovateľky, ktorá nebola v pozícii príkazcu, zamietnuť. Súčasne sa v tejto súvislosti krajský súd vo vzťahu k nároku sťažovateľky na náhradu škody zaoberal aj aplikáciou všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu, podľa ktorých by sa sťažovateľka mohla domáhať jej náhrady voči (i) žalovaným iba v prípade absencie špeciálnych zodpovednostných ustanovení vyplývajúcich z dotknutého záväzkovo-právneho vzťahu (medzi príkazcom a žalovanými) alebo voči (ii) obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorá však v danej veci nemala procesné postavenie žalovaného. Krajský súd neopomenul vysporiadať sa ani s argumentáciou sťažovateľky o možnej aplikácii ustanovení Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) zverejnenom ako vyhláška ministra zahraničných vecí č. 11/1975 Zb. (ďalej len „medzinárodný dohovor“), podľa čl. 13 ods. 1 ktorého „*Len čo dôjde zásielka na miesto určené na jej vydanie, má príjemca právo žiadať od dopravcu, aby mu proti potvrdeniu vydal druhé vyhotovenie nákladného listu a zásielku. Ak sa zistí strata zásielky alebo ak zásielka nedôjde v lehote uvedenej v článku 19, je príjemca oprávnený vo vlastnom mene uplatňovať proti dopravcovi nároky z prepravnej zmluvy.*“. V tomto smere krajský súd na jednej strane už uvedenou argumentáciou a dokazovaním (uzavretie zasielateľskej zmluvy z 18. februára 2013, pozn.) dospel k záveru, že v danom prípade sa vzťahy medzi účastníkmi spravovali ustanoveniami Obchodného zákonníka o zasielateľskej

zmluve, a nie ustanoveniami medzinárodného dohovoru, a dospel tiež k záveru, že v danom prípade bola síce príjemcom zásielky sťažovateľka, ktorá by si síce podľa citovaného ustanovenia medzinárodného dohovoru mohla uplatňovať nárok na náhradu škody voči dopravcovi, avšak v danom prípade dopravca nebol žalovaným subjektom, preto „... *súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobca nemohol proti žalovaným ako zasielateľom uplatniť nároky podľa Dohovoru CMR.*“ (pozri bod 37 rozhodnutia). Napokon v súvislosti s obrannou argumentáciou sťažovateľky, že aj v minulosti pred rokom 2013 mal žalovaný v 1. rade vo vzájomných záväzkových vzťahoch so sťažovateľkou postavenie „dopravcu“, a preto by nemal byť dôvod, prečo by mal mať v tomto konkrétnom prípade postavenie „zasielateľa“, krajský súd (pozri bod 34 rozhodnutia) podotkol, že pred rokom 2013 nebola uzavretá zasielateľská zmluva a že v čase jej existencie nie je možné odvolávať sa tradície z minulosti, a tiež poukázal, že v minulosti žalovaný v 1. rade prepravu tovaru sťažovateľky nielenže dojednával, ale ju svojimi vozidlami aj sám uskutočňoval.

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

14. Uvedené závery krajského súdu možno považovať za logické, ústavne udržateľné, neodporujúce aplikovanej právnej úprave a podľa ústavného súdu im nemožno vyčítať takú svojvoľnosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. Napokon ústavný súd tiež podotýka, že ak sa sťažovateľka domnievala, že závermi okresného súdu, ako aj krajského súdu o nedostatku jej aktívnej legitímácie na podanie žaloby s ňou navrhovaným žalobným petitom jej bolo znemožnené konať pred súdom ako účastníkovi konania alebo že krajský súd nesprávne posúdil právne relevantnú otázku, či v danom prípade mali sťažovateľkou žalované subjekty status „zasielateľa“ alebo „dopravcu“, mala možnosť domáhať sa poskytnutia jej ochrany využitím mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) podľa Civilného sporového poriadku, ktoré však sťažovateľka nevyužila, a preto bolo možné v tomto smere jej sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu jej neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 zákona o ústavnom súde).

16. Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľky vyjadreným v odpovedi z 26. mája 2017, že v dovolaní nemožno uplatniť ako dôvod nesprávne skutkové závery okresného súdu i krajského súdu, pretože celkom výnimočne môžu nastať prípady, keď práve skutkové zistenia sú natoľko chybné, že vo svojom dôsledku predstavujú porušenie práv garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy (ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami). Najvyššiemu súdu potom nezostáva nič, než len kasačným rozhodnutím poskytnúť ochranu týmto právam. Najvyšší súd tým nenahradzuje činnosť okresného súdu a krajského súdu, takže ani dôvodom na jeho kasačný zásah nie je sama osebe skutočnosť, že by s urobenými skutkovými závermi nesúhlasil. Ide obvykle o situáciu, keď je zistenie skutkového stavu prima facie natoľko chybné, že by k nemu súd pri rešpektovaní zásad hodnotenia dôkazov nemohol nikdy dospieť. Podstatou prieskumu teda nebýva prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu súdu pri procese jeho zisťovania. Otázka, či súdy pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali procesné zásady, je pritom už otázkou právnou (otázka procesného práva) a ako taká môže byť prezentovaná i najvyšším súdom v podanom dovolaní podľa Civilného sporového poriadku.

17. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaných rozhodnutí, ako aj rozhodnutie o priznaní sťažovateľke úhrady trov konania je viazané

na vyslovenie porušenia jej práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018